

Politikai napilap.
Megjelenik (vasárnap és ünneppal kivételével) mindennap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Via Clotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben házhoz hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétküldéssel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 10 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 20 fill.

Viribus Unitis.

Fiumei kérdéskörrel esik szó ebben a cikkben. Olyan fiumei kérdéskörrel, mely kérdése az egész országnak is. Miképpen érthető el végre azt, hogy a Fiumében megnyilatkozó politikai vélemények és a keletkező helyzetek felett oly ítélet is hangozzék szükség esetén, mely azoknak a szava legyen, kiket *mélán* magyar állampolgároknak nevezhetünk. Mert száz példa illusztrálja azt az állítást, hogy Fiumében a magyar állampolgárok nevében eddig leginkább oly férfiak nyilatkoztak, kik a magyar állampolgársághoz csak a születés, vagy kétszínűsködés, de nem az érdem révén jutottak. Az igazi fiumei közvéleményről ezek aztán rendszerint elferdített ismertetéseket nyújtottak egyeseknek és lapoknak. Nem volt testület, mely szavát a polgárság nevében felemelhetné volna s melynek szava súlyos pöröly gyanánt hullott volna azok fejére, kik önös célokért, vagy egyes hazafiatlan csoport érdekében a magyar nemzeti érdek ellenében hangjukat merték felemelni.

A fiumei magyar polgárság megoldja a kérdést. Mozgalmat indított meg egy egyesület megalakítása érdekében, mely keblére fogja ölelni Fiume városának mindazon polgárát, kik politikai hitvallásukat a haza érdekének szentelik. Ennek az egyesületnek ez az alapköve. Hivatalos nyelve a magyar lesz, mely ma már látszólag sem képezhet válaszfalat a város, érdelemben egyező, polgárai közt.

A *Fiumei Hirlap* a nemzeti küzdelmek derekán hangoztatta a most megalakuló egyesület szükségét. A haza végvárán ne csak a nemzeti lobogó nézzen a még csak jövődől kincsünk, a tenger felé, hanem a végvár hazaszeretben egyesült katonáinak büszke és bátor szeméi is.

Ilyen gondolatok és érzések vezeték azokat a fiumei polgárokat, kik most a magyar egyesület létrehozásán fáradoznak. A lelkesedés, mely üdvös munkájukat kíséri, szép eredményre hagy következtetni. Magától halad a mozgalom; nem is kellene azzal hirlapi uton is foglalkozni, de sok oly körülmény van, mik közül némely dolgra rá akarunk mutatni.

Mikor a nagy magyar nemzeti küzdelem megindult, a parlament különböző érdekű és erejű pártjai egy táborba verődtek és elrejtén, vagy mellőzven az apróbb párt-

differenciákat, a hazaszeretet közös érzelmében egyesültek s alkottak megdönthetetlen sereget. Szabadkőműves a reverendás honatyával ölekezett. Nem létezett több pártérdek. A hazaszeretet lágy, enyhe fuvalma mérhetetlen nagy és erős válaszfalakat döntött a porba. Mintha egy varázsvessző ütésére tüntek volna el az ellenszenvék is, mik egymás szive között jéggyé fagytak. Azon vette magát észre a nemzet, hogy nincsen benne párt, csak egy, mit ő maga képezett egész teljességében.

Azok között történt mindez, kiket a nemzet és a haza iránti szeretet kapcsolt össze. A haza két-színű barátai és nyílt ellenségei iránt ez az egyesülés halálos ítéletet jelentett. A politikai halottak tetemei fedték a közélet csatamezejét. Nem volt kegyelem. A nemzet nem hagyhatta megboszulatlannul azokat a szenvedéseket, miket értük viselt, a sebeket, miket az ő orv fegyvereinek éle ütött. A nemzet ítélete nem volt igazságtalan.

A „magyar korona“ gyöngyében is hulljanak le a pártok között a válaszfalak, azok között a pártok között, kiket az igazi és önzetlen hazaszeretet ereje táplált. Társadalmi rend, nyelv, vallás mellékes kérdésekké törpüljenek, mikor a haza iránti szeretet, mindnyájunk kötelessége és kincse, egyesülésre parancsol.

Viszont: egyesülésünk ereje döntse halomra azokat seregét, a kik a hazafis jelszavak hangoztatása mellett, a haza keblén táplált ellenségei a hazának. Mint a nagy nemzeti küzdelemben az egész nemzet, itt Fiumébe is álljon egy csapatba a hazafias polgárság. Tömör seregünk faláról visszapatann minden nyílt és ovtámadás; a rossz akarat és a jóakarat öltönyébe bujtatott gonoszság.

Az új magyar egyesületnek az a célja, hogy *egyesítse* az erőket, melyek a város érdekeit, a nagyobb érdek, az országnak az érdekével karöltve akarják megvédeni és fejleszteni.

Vámszövetség helyett szerződés. A N. Fr. Pr. mai estilapja a következőket írja: A kiegyezési tárgyalásokról Budapestről érkezett hírekből kitűnik, hogy a nehézségek a szakközvetítők tárgyalásaiban valamennyire enyhültek. A tudósításból kitűnik, hogy a két bizottság belement egy olyan tárgyalásba, hogy a vám- és kereskedelmi szövetség helyett szerződési formában kössék meg a kiegyezést. Ezzel ugyan Ausztria ellentállása a vámtűj új reformjával szemben még nincs feladva, de elvi állás-

pontjának fentartása mellett nem vonakodik egy új forma felett tényleges tárgyalásokba bocsátkozni. Ausztriára nézve első sorban arról van szó, hogy ipara megtudja, vajjon Magyarország tényleg eltökélte-e, hogy a vámelkülönítést 1917-ben keresztülvizsi-e vagy sem? Nem kis nehézséget okoz az, hogy Magyarország fogyasztási adótárgyait a szabad forgalom alól ki akarja vonni. Ha a vám- és kereskedelmi szövetség helyébe új formát állapítanak meg, azzal is tisztába kell jönni, hogy mi tekintetben óhajtja a két kormány az eddigi viszony helyett a teljes önállóságot igénybe venni?

Tisztán látszik immár, hogy az osztrák kormánynak az a taktikája (mint-hogy a tíz évi meggyezését nem nagyon lelkesedik) hogy arra szorítsa a magyar kormányt, hogy már most színt valljon. Ausztriának már most tudnia kell, hogy 1917-ben a vámelkülönítéssel kell-e számolnia, vagy nem. A vámelkülönítés kérdése tehát a mostani tárgyalásokon fog eldőlni.

A legutóbb megmarott kiegyezési tárgyalások során elhatározták, hogy két albizottságot alakítsanak. Az egyik albizottság Budapestre, a másik Bécsben fog egy időben és pedig már ezen a héten tanácskozni. Az egyik albizottság a pénzügyminiszter és a földművelésügyi miniszter képviselőiből áll s ez az állítás arra enged következtetni, hogy ez az albizottság a fogyasztási adók kérdésével foglalkozik. A másik albizottság részére kijelölt tárgyalási anyag ismeretlen. Mielőtt a két albizottság elvégezte a dolgát Bécsben, teljes ülésre gyűlnek össze a bizottság tagjai, hogy folytassák azokat a tárgyalásokat, amelyeket az elmúlt héten Budapesten megszakítottak.

A horvát országgyűlés. A horvát országgyűlést e hó 12-ére hívják egybe. A horvát hivatalos lap tegnapi számában közli az erre vonatkozó királyi kéziratot.

La tramvia elettrica.

Facendosi eco, com'esso dice, di molti reclami che gli pervengono, il „Popolo“, con molto calore, con linguaggio vivace e con punta d'ironia, domanda pressantemente che alla tramvia elettrica, sotto tutti gli aspetti, si dia carattere d'impresa cittadina comunale, e che questo carattere sia specialmente visibile a soddisfazione e conforto della popolazione. In quanto a noi, non crediamo che la popolazione dia a questo voto tutta l'importanza che vi danno il giornale e la folla dei suoi corrispondenti. Vi sono tanti altri desideri più seri che essa vorrebbe vedere appagati.

Ad ogni modo, però, non vi è nulla a ridire che la tramvia elettrica, poiché è impresa comunale, dica in tutto il suo apparato, in ogni particolare, da chi è posseduta, per conto di chi è esercitata. Ci pare però che da questo lato resti ben poco a desiderare. Quelle poche modificazioni di esigua e anche di nessuna importanza che si volessero pur fare, si faranno, è certo, man mano che si presenterà l'occasione opportuna la quale tolga al mutamento qualsiasi significato, ma sia la conseguenza naturale della situazione cangiata.

Non è affare di urgenza, egregio non confratello; un po' di pazienza ed il suo desiderio e quello della folla de' suoi corrispondenti sarà appagato.

L'occasione a cui alludiamo verà allorchè si prenderanno disposizioni ben più serie e dirette a vantaggio del Comune e al comodo dei cittadini; disposizioni concernenti il materiale. Ben più importante e più urgente è ciò, poichè veramente alcuni carrozzoni sono una vera indecenza. Incomodi, inestetici, decisamente intollerabili. Potevano passare all'inizio dell'impresa; erano il rifiuto di altre imprese; ma da noi venivano come novità, e per questo appunto riuscivano tollerabili. Ma ora non più. D'estate, quasi interamente chiusi, dentro si vi soffoca; d'inverno sono una ghiacciaia e nello stesso tempo manca l'aria respirabile. Quei carrozzoni devono essere soppressi; tanto più che, in verità, quando sono congiunti coi più recenti e migliori, danno a quel minuscolo convoglio un aspetto decisamente ridicolo. Il decoro della città, soprattutto perchè l'impresa è municipale, il rispetto ai cittadini ed ai forestieri, lo stesso vantaggio dell'impresa bella e provvida, richieggono questo provvedimento il più presto possibile.

Fra i mutamenti che il giornale citato chiede, in nome della folla de' suoi corrispondenti cittadini, vi è pure un mutamento — non si sa quanto esteso — del personale di servizio. Il lamento che su questo proposito alza il giornale — sempre per conto della folla dei suoi corrispondenti — non ci pare ingiustificato.

Non abbiamo mai inteso un lamento, un reclamo contro il presente personale che disimpegna il modesto, ma pur abbastanza faticoso e difficile ufficio suo, a piena soddisfazione del pubblico e della direzione della tramvia elettrica. E qui ci corre obbligo di rendere giustizia all'egregio direttore signor Giordano, il quale col trattare il personale giustamente e umanamente, ha destato una vera gara fra i componenti, di zelo, di sollecitudine del buono e regolare andamento del servizio. I frenatori sono attentissimi; non si ripetono più i guai che si aveano così spesso a deplorare per lo passato; i conduttori cortesi, disposti ad ogni lecita facilitazione, compresi del loro dovere di tutelare, in ogni modo, gli interessi dell'impresa.

Non comprendiamo perchè queste umili ma brave persone debbano essere gettate sul lastrico. Sotto un certo aspetto si potrebbe comprendere il lamento, ed è nella considerazione che ad una impresa municipale dovrebbero essere addetti cittadini fiumani. Ma tanto la direzione che la Commissione di sorveglianza sono certo dispostissimi ad accogliere fiumani al servizio della tramvia; per cui se fiumani non ci sono o pochi, vuol

dire che altri non ha chiesto o non fatto il breve tirocinio all'uopo necessario. Su questo riguardo si può essere perfettamente tranquilli. Si chiede inoltre un cambiamento nell'uniforme; e qui confessiamo di non comprendere che cosa il giornale e la folla dei suoi corrispondenti vogliano.

In conclusione, noi facciamo sinceri auguri che tutti i futuri servizi pubblici assunti dal Comune procedano a tanta soddisfazione di tutti e a così evidente vantaggio della città come questa della tramvia elettrica.

Harc a kulissák mögött. Bécsi munkatársunk jelenti telefonon: Hire járt hogy Bolfras altábornagy, a katonai kabinet-iroda főnöke távozik és helyébe Kolozsvár Dezső altábornagy, volt honvédelmi miniszter lép. Az esemény kapcsolatos azzal a kemény küzdelemmel a melyet a kulissák mögött a vezérkari főnök állásának betöltése körül vívnak. Ebben a küzdelemben Bolfras altábornagy, a ki katonai ügyekben sokszor meghallgatott tanácsadója a felségnek, annak a pártnak az érdekeit szolgálta, a melynek Konrád tábornok volt a jelöltje. E jelentékeny és kiváló tehetségű katonai fejtűnének történetét az eddig elterjedt módon adják elő. Azt mondják, hogy az orosz-japán háború első korszakának befejezése után Konrád emlékiratot dolgozott ki, a mely az olasz-tiroli határ megerősítésének szükségét és a monarchia egész haderejének más módon való megosztását sürgette. Az emlékirat nem jutott a király elé mindaddig, a mig Jenő és Ferenc Ferdinánd királyi hercegek támogatására és kérésére Bolfras maga nem vette kezébe a dolgot és ő maga át nem adta a felségnek az emlékiratot. Azóta lefolyt a tiroli hadgyakorlat, mely részben igazolta az emlékirat állításait s azóta jelöltje egy katonai pártnak Konrád a vezérkari főnöki állásra. Az utolsó időben azonban ez a párt háttérbe szorult és ennek következtében valószínű, hogy Bolfras, a ki ennek a pártnak egyik vezetője volt, levonja a történetből a konzekvenciát és távozik kiváltságos helyéről.

A véka alól.

(Dr. Autonom Herbert. — Exnerék olasz sajtója. — Még mindig Delnice? — A szabadhajózási törvényjavaslat.)

Közlegeti orvosi választásról beszélünk tegnap ezen helyen. Ma is valami hasonló kérdésről beszélgetünk. Az orvosi kérdések mindig aktuálisak, mert mindig van betegség. Fiumében pedig, hol az emberélet átlag rövid, a betegségek gyakoriak, éppen helyén való, ha szellőzzük az orvosi kérdéseket.

A fiumei közönség rég tapasztalta a városi kórház silányságát. A Fiumei Hirlap már kötetre menő cikket irt e kérdésben. A látszatja ma már megvan. Dr. Grossich Antal, a „Fiumei Hirlap“-ra való hivatkozás nélkül kezdi utánunk a kórházkérdést bolygatni.

Nem igen szoktuk Grossich urat dicsérgetni, de ezért mégis megdicsértettük a „Fiumei Hirlap“ olasz hasábjai, hogy ő is értse meg, a hazafi. Valószínűleg megértette, mert a dicséretet mindenki megérti, csak a vádat nem, azért süket még a fűesbagoly is. Grossich is. Térjünk azonban a kérdésre.

Arról van szó, hogy kitudódott, miért lelkesedik dr. Grossich Antal ur a „Fiumei Hirlap“-ra való hivatkozás nélkül a „Fiumei Hir-

lap“ gondolatáért. Van egy fia, a ki Budapesten doktoroskodik. Tudomásunk szerint, jó sebesz; erről szóló szakorvosi diplomáját már nem sokára meg is szerzi.

Dr. Grossich Antal, a szerető apa pedig azon fírad, hogy örökebe ültesse fiát. Mint apát, nem érheti megszólás emiatt a kön. Ráthot. Másról akarunk azonban szólni. Grossich fia, a Herbert, minden bizonynyal utódja lesz apjának, reméljük azonban, nem mindenben. Amiben lesz, reméljük jó lesz, de az ellen emeljük szavunkat, hogy Fiumében verseny nélkül töltenek be orvosi állásokat. Dr. Autonom Herbert-ekkel már jól lakhatott a város. Öröködjünk arra, hogy orvosi állásokat ne töltsenek be párttaktikai szempontokból. Nem az a főkérdés, hogy az orvosi állás családban és pártban maradjon, hanem az, hogy a közegészségügy feletti vezérszerep tudományos emberek kezébe kerüljön. A legujabb dr. Autonom Herbert is lehet jó orvos, de azért verseny kizárásával nem lehet vele betölteni azt a tisztséget, mit apja akar neki szervezni, vagy átadni.

Egy fiumei olasz esti ujság ezzel a címmel közölt vezércikket tegnap: *L'approvazione delle legge elettorale.* (Elfogadták a választói törvényeket.)

Tekintve, hogy Magyarországon vagyunk és az olasz esti ujság is Magyarországon van, azt hittük, a magyar választói jogról van szó, melynek egészségi hogyléte felől a napokban kérdezősködött a parlamentben Vázsonyi Vilmos. Tévedtünk. A szóban forgó olasz esti lap az osztrák választói törvényről irta vezércikkét, úgy tüntetve fel címében az esetet, meg nem nevezvén, hogy osztrák kérdés, mintha a mi ügyünkről volna szó. Már pedig mi Ausztriával nem vagyunk egy s ha itthon „hazafiság“-ról szólnak, alatta csak magyar hazafiságot értünk s ha választói törvényről, csak magyar választói törvényről beszélünk. Az Exnerék olasz sajtója persze, nem fogja ezt megérteni.

*

Megirtuk tegnap, hogy

1. a „Pesti Napló“ megint meghazudtolta Zanella Rikárdot; hogy
2. Zanella Rikárd sok uri emberre hivatkozott, mint tanukra; és
3. csak egyre hivatkozott, akinek a nevét nem akarta a nyilatkozat komolysága érdekében kiírni.

Ma a következőket írjuk meg:

1. A „Pesti Napló“ csakugyan meghazudtolta Zanella Rikárdot;
2. valamennyi uri tanu, kire Zanella névszerint hivatkozik, megvetően hallgat; és
3. csak az szólalt fel Zanella mellett, kinek nevét a nyilatkozó képviselő írása komolysága érdekében elhallgatta.

(Lásd „A Tengerpart“ mai számát.)

Dr. Zanella Rikárd jelenlegi tartózkodási helye Fiume. Miért? Azért, mert a parlamenti alkotmány-párt ma este hét órakor értekezletet tart a szabadhajózási törvényjavaslat kérdésében. Ne hidje senki, hogy dr. Zanella Rikárd nem kapott a tanácskozási meghívót, Oh, igen; kapott. S a miért nem megy el oda, ne hidje ám senki, hogy dr. Zanella Rikárd hiányát érezni fogják az alkotmány-pártban. Oh, azt nem fogják érezni!

HIREK.

— **A fiumei városi tanács ülése.**
A fiumei városi tanács ma d. u. 5 órakor Vio polgármester elnöke alatt ülést fog tartani.

— **A villamos sztrájk után.** A szerencsétlenül vezetett és rendezett villamos-sztrájk utóhangjai elhalatszottak. A magyar szent korona országai vasutas szövetségének központi vezetősége vasárnap rendkívül népes gyűlést tartott. A napirenden a fizetésrendezés és a szolgálati pragmatika kérdése állott, de ezek tárgyalására nem került a sor, mert napirend előtt a villamos sztrájk alkalmából gróf Batthyány Tivadar elnök személyét több oldalról ért támadások és a villamos sztrájk ügye került szőnyegre. A vezetőség helyeslőleg vette tudomásul az elnök magatartását a villamos sztrájk alkalmából és az őt ért támadásokkal szemben bizalmát és ragaszkodását fejezte ki. A villamos sztrájk és a szövetség, illetve annak központi vezetősége közt való kontaktus ügyének tárgyalása igen viharossá tette a gyűlést további folyamatát. Igen sokan szólaltak fel és a szenvedélyes vitának az lett az eredménye, hogy a központi tisztikar három tagja, Turcsányi Pál, Breuer Ferenc és Szathmáry Károly, akiknek eljárását részint a sztrájk ügyével kapcsolatosan, részint a belső ügykezelés több részletére nézve erős bírálat tárgyává tették, állásáról lemondott, minek folytán az így megüresedett helyek betöltése céljából Szegeden legközelebb rendkívüli országos gyűlést fognak tartani. A sztrájkból kifolyólag állásukat veszített villamos vasuti alkalmazottak érdekében a központi vezetőség egyhangú határozata folytán legközelebb nagyszámu küldöttség fog gróf Batthyány Tivadar elnök vezetésével Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszternél tisztelegni és remélik, hogy a miniszter újabb közbenjárásának meglesz az az eredménye, hogy a százkra menő éhező család kenyere vizs-zakapja.

A vasutas-szövetség fiumei kerületének szaklapja egy távirati mellékletet közöl, mely arról ad hírt, hogy gróf Batthyány Tivadar bizalmatlansági szavazatot kapott a vezetőséggel együtt, mely ennek következtében elnökötől beadta lemondását. A közölt tudósítás szerint ez a hír téves. A közgyűlés Batthyány grófnak is, valamint többek közt a Szövetség fiumei kerületének volt elnökének jelenleg diszelnökének Lorber Józsefnek bizalmat szavazott. Lorber József az egész sztrájk alatt passzív állásponton állt s maga sem volt megelégedve a Szövetség élére vergődött vezetők lelkiismeretlen működésével. A lelkiismeretes álláspont a közgyűlés határozatát tekintve, meg is termette gyümölcsseit.

— **Impiegati corruttibili?** Ci scrivono da Sussak: In questa amena cittadina si svolse un avvenimento, che non è punto sino ad ora stato raro; ma che pur rimane sempre testimonianza di assai tristi e deplorabili condizioni di cose, che, per fortuna, tutto promette non dureranno a lungo. Anzi lo stesso avvenimento di cui sto per parlarvi, pel modo onde si svolse, è pegno che veramente siamo entrati in una nuova era; era in cui finalmente la legge prevale sull'arbitrio, la giustizia sul venale favoritismo.

Durante il regime asiatico durato, auspice il bano Khuen-Hedervary, per circa un quarto di secolo, ormai si era fatto in Croazia il convincimento generale che non vi fosse quasi in Croazia un

solo impiegato incorruttibile e che quindi tutto si potesse ottenere col denaro. C'era in ciò un po' d'esagerazione, ma pur anco parecchio del vero.

Io non farò certo rimprovero ad un genitore di fare tentativi anche illeciti per risparmiare al proprio figliuolo anni di vita dura e penosa, ma è ben vergognoso che si si sieno trovati impiegati disposti a commettere, verso un compenso, iniquità enormi; poichè risparmiando uno condannavano l'altro.

Di questi giorni ebbe luogo qui la leva; fu notato subito che certo M. S. non si era presentato, e che nessuno perciò gli dava noia. Bisogna notare che fatti simili avvenivano spesso, che i danneggiati dal protezionismo iniquo ricorrevano; ma al ricorso non si dava da Zagabria risposta. Questa volta fu ben altrimenti. Vi fu chi reclamò giustizia e giustizia fu fatta. Il sig. S. fu condotto dinanzi alla commissione di leva, e dichiarato soldato. Sul fatto è avviata un'inchiesta.

La nuova era è sorta; a Zagabria v'è un governo che vuole la giustizia.

— **Kubelik hangverseny.** Két év múltán ismét tegnap este vizontláttuk korunk legnagyobb hegedűművészt, Kubelik Jánost. A hangverseny-egylet rendezte a hangversenyt, a Deák-szálló termében. A páratlan műélvezetért, mit e hangverseny rendezésével nyújtott az egyesület, dicséret és elismerés illeti meg. Kubelik művészetéről, mely főképpen szédületes technikájában éri el az utolérhetetlen magasságot nem is akarunk szólni. Ezt az egész világ elismerte. Bennünket, fiemeiket, a kik két év óta nem hallottuk Kubeliket, az érdekelt legjobban, hogy vajjon a mester ez idő alatt a coloraúraban, az érzések imperpretálásában is fejlesztette-e tudását. Pályája kezdetén azt a benyomást keltette, mintha teljesen sőt szándékosan ignorálta volna eze' el. Tegnap meggyőződöttünk, hogy Kubelik már nemcsak technikájával, hanem szívhez szóló játékával is lebilincselte a közönséget. Nagy kár volt, hogy a sirokkó idő, melynek következtében a hurok, különösen az E hur állandóan ereszkedett, azután a terem minden kritikán aluli rossz akusztikája, mely szemmel láthatólag a művészt is elkedvetlenítette, zavarólag hatott. De így is a közönségnek oly kiváló műélvezetben volt része, mely nálunk csak eseményszámba megy.

Nagy tetszést aratott, pedig Kubelik mellett csak másodrangú csillag számba mehet Goll zongoraművész játéka.

List legendájában kiváló technikáról tesz bizonyosságot. Játékát azonban paralizálta, a nagyon is kifogásolható rossz zongora, amely a legmesteribb részleteket elmosódva adta vissza.

Olt volt városunk színe-java a zsufo-lásig megtelt teremben.

Nem mulaszthatjuk el végül, hogy fel ne hívjuk a rendőrség figyelmét arra a sajnálatos incidensre, mely a ruhatárban a távozáskor játszódott le.

A közönség a kimenetelkor ellepte a néhány négyzet méternyi ruhatárt, ott mindent össze-vissza hányva mindenki kereste a maga ruhadarabját. Szerencse hogy nem adta elő magát semmi mert különben a legkisebb zavar pánikot és karöltve súlyos eredményeket eredményezhetett volna. Csodálkozunk, hogy sem rendőr, sem tűzoltó, sem rendező a ruhatár előtt nem volt látható, mert ha egy is lett volna úgy az megakadályozhatta volna a ruhatár s.őszoros értelmében vett megrohanását.

— **A megugrott cápa.** Ma reggel a a lukovai tinhalász telepen egg hét méteres cápát fogtak a halászok. Örömmel estek neki az értékes zsákmánynak és a

jutalom reményében nagy buzgalommal iparkodtak a capát kézrekeríteni. Az esetben állat erősen küzdött a tinhalászok ellen, miközben ezeknek hálóját összetépdeste, sikerült a hálóból kimenekülnie. A halászok nagy kárt szenvedtek, a cápa pedig vidáman uszkálja be továbbra is a Quarnerót, a feletti örömben, hogy nem lett „fiumei cápa“ a mi annyi cápa — ősenek és kortársának kegyetlen végzete lett. A pórus járt tinhalászoknál pedig csak az újságírók szomorkodhatnak jobban, kiknek akkor sem hiszik el, hogy Fiuménál cápát fogtak, ha igaz is, nemhogy akkor, mikor a cápa kimult tetemével nem tudják állításukat bizonyítani.

— **Teatro Comunale.** Un avviso in forma veramente artistica, uscito dalla tipografia Battara, si annuncia pel mese di dicembre una serie di recite al nostro Massimo della compagnia di Irma Grammutta, compagnia che non teme il confronto d'altra nessuna ed è diretta dal comm. Flavio Andò, di grande fama da lungo stabilita. Alla nostra cittadinanza si prepara uno squisito e raro godimento intellettuale, una splendida manifestazione dell'arte italiana.

Ne parleremo ancora prima che sapranno i battenti del nostro splendido teatro, e naturalmente pure durante la stagione che ci si presenta così ricca di larghe promesse. Una parola di elogio a Raffaele Sforza che così sagacemente sa accappare al nostro Massimo spettacoli degni.

— **La fondazione Emerico.** I nostri lettori ricorderanno. Allorché il consigliere ministeriale di sezione prof. Emerico Donath fu nominato r. ispettore scolastico, i maestri della r. Scuola cittadina di Stato, in riconoscenza del senno con cui egli avea retto per lunghi anni quella scuola, della gentilezza d'animo che nel suo delicato ufficio egli avea rivelato, della sua serena imparzialità e giustizia, dell'indirizzo altamente pedagogico ch'egli avea dato all'importante istituto, crearono, a ricordo perenne — promotore il chiaro prof. Bekei, presentemente direttore della scuola stessa — delle virtù e delle doti del prof. Donath, la fondazione Emerico.

Ogni anno il 5 novembre la scuola fa festa, e lo scolaro che più si distinse per progresso, condotta esemplare e diligenza, riceve a premio il reddito della fondazione.

Quest'anno nella scuola dello Stato, in via dell'Ospedale, il premio della fondazione „Emerico“ fu assegnato allo scolaro della IV classe Guido Lenaz. Gli altri candidati al premio erano: Bachler Stefano, Engel Ladislao, Koritnik Benvenuto, Sever Giuseppe, Dalma Gustavo, Kovacs Carlo, Serdoz Francesco, Spitzer Ervino, Szabo Emerico, Tänsler Lodovico e Vojnovich Vladimiro.

Nell'occasione della consegna di questo premio il corpo insegnante organizzò una festa scolastica. Vi intervenne anche il consigliere ministeriale di sezione ed ispettore scolastico prof. Emerico Donath.

Il programma era il seguente: Inno nazionale, cantato dalla scolarella — Discorso d'occasione

del direttore signor. Giorgio Karpathy — Consegna del premio con un discorso dell'ispettore signor Donath — Coro cantato da tutta la scolarella.

— **A fiumei olaszok kártérítése.** A budapesti olasz főkonzul, Sallier de la Tour herceg, tegnap délelőtt a képviselőházban meglátogatta Wekerle Sándor miniszterelnököt, a kivel hosszabb ideig tanácskozott. Értesülésünk szerint a tanácskozás tárgya volt a fiumei zavargás alkalmával az olasz alattvalókat ért károk megtérítése. Az ügyet teljes megelégedésre rövidesen elintézik.

— **Due conferenze. - La fotografia a colori. - L'Oriente.** Auspice il Club di scienze naturali giovedì 8 corr. alle 7 di sera nella sala di solennità della Scuola cittadina comunale in Via Ciotta, il prof. A. de Meichsner terrà una conferenza in lingua italiana dal titolo: „La fotografia a colori“ argomento di tutto interesse e di attualità.

Sabato 11 corr. alla stessa ora e nella stessa sala il sig. F. de Kankovszki, r. cons. minist. di sezione, terrà una conferenza in lingua italiana dal titolo: „L'Oriente“. Parte prima: Grecia ed Asia minore (con circa 85 proiezioni). La seconda parte di questa conferenza, accompagnata pure da numerose proiezioni verrà tenuta in seguito e tratterà su Alessandria ed il Cairo.

Ad ambedue le conferenze gli ospiti accompagnati da soci sono graditi.

— **Dr. Feles-féle Stomatín** a fogakat néhány napi használat után hó fehérre tisztítja. E magyar gyártmány kapható minden drogeriában és gyógyszerárban.

— **Festőiskola.** Hevesy Pál festőművész Via Caserma 5. szám allati műtermében festőiskolát nyit. Beiratkozói napokint 4—5 óra közt lehet. — Képeit egyben művásárlók figyelmébe ajánljuk

— **A De la Ville** kávéházban Rácztestvérek világhírű budapesti zenekara ma és minden este hangversenyez.

x **A kabalisztika** segítségével minden név és születési év részére szerencsorsjegyeket helyezett el pecsét alatt a Kiss Károly és Társa bankháza (Budapest, Kossuth Lajos utca 13.) Mindenki kihasználhatja az alkalmat! Irja meg nevét, születési évét és a Kiss bankház azonnal elküldi a pecsét alatt lévő szerencsorsjegyet. Kísérlelje meg szerencsésjét mindenki Kiss-nél, mert KISS szerencsésje NAGY!

TÁVIRATOK.

A képviselőház.

Budapest, nov. 6. A képviselőház hó 7-én, szerdán délelőtt tíz órakor ülést tart, melyen a hazai iparfejlesztésről szóló törvényjavaslat részletes tárgyalását folytatják.

Az általános választói jogért.

Budapest, nov. 6. A képviselőház szerdai ülésében a nemzetiségi képviselők egyike interpellációt fog intézni a kormányhoz az általános választói jog ügyében. Az interpelláció utalni fog arra, hogy Ausztriában két hónap alatt alkották meg a törvényjavaslatot és már nem-

sokára a plénumban fogják tárgyalni; egyben kérdezni fogja, mi az oka, hogy a kormány a reformot jelentő javaslatot, melyre első sorban vállalkozott, még nem mutatta be?

Az alkotmánypárt értekezlete.

Budapest, nov. 6. Az országgyűlési alkotmánypárt ma kedden este hét órakor értekezletet tart a szabadhajózásról és a mértékhitelisétségről szóló törvényjavaslat tárgyában. (Ezalatt Zanella Rikárd képviselő itthon nyilatkozik. — A szerk.)

Eitel Frigyes Bécsben.

Bécs, nov. 6. Eitel Frigyes porosz herceg tegnap reggel ide érkezett. A herceget a pályaudvaron ő felsége, a német nagykövet személyzete és a diszkiséret fogadta. Az uralkodó és a herceg közötti üdvözlés igen szívélyes volt. Kétszer is megcsókolták egymást. A bemutatások után ő felsége és a herceg a Hofburgba hajtottak. A herceg minden hivatalos jellegű fogadtatásról lemondott. Albrecht és Ulrik württembergi hercegek, továbbá a szász gárdalovas-ezred egy küldöttsége is ide érkezett.

Zichy Jenő gróf ügye.

Budapest, nov. 6. Zichy Jenő gróf szenzációs szanatóriumi ügye fölött immár napirendre térhet úgy a politikai világ, mint a közvélemény. A mentelmi bizottság tegnap délután Gál Sándor elnöklelte alatt ülést tartott, a melyen a tárgyalás alá vette Ugron Gábornak Zichy Jenő gróf ügyében tett mentelmi bejelentését. Az ülésen megjelent Zichy Jenő gróf is és kijelentette, hogy *saját elhatározásából* ment a Niedermann szanatóriumba gyógyulást keresni és ugyan-csak szabad akaratából távozott el onnan. Azért a maga részéről nem látja fenforogni képviselői mentelmi jogának megsértését.

A bizottság, a melynek ülése zárt volt, hosszas vita tárgyává tette a dolgot és miután egybevetette az ügy adatait a gróf kijelentéseivel, úgy határozott, hogy a mentelmi jog megsértve nincs és ezért az eljárást ebben az ügyben teljesen be lehet szüntetni. A bizottság legközelebb ülést tart, a melyen a fentebbi határozatát a szükséges formáknak megfelelően megszövegezik és azután beterjesztik a Háznak. A képviselők tudomásul vették az ügy ilyforma elintéztét, a melylyel a kínos affér hullámai végképpen elsimultak a nyilvánosság tengeréről.

A francia miniszterium bemutatkozása a képviselőházban.

Páris, nov. 6. Tegnap mutatkozott be az új miniszterium a parlamentben. Clemenceau programbeszédének legfontosabb részei azok, melyben kijelenti, hogy a külpolitikai helyzet kedvező, a békét sem fenyegeti semmi, de azért

a hadsereg harcképesen tartásáról gondoskodnunk kell. Az országot minden eséllyel szemben biztosítani kell. A hadsereg szervezetről új törvényjavaslatban fog gondoskodni, hol a demokratikus irányt érvényesíteni szándékozik. A javaslat a *haditörvényeszek eltörléséről* is gondoskodni fog. Kijelentette, hogy az egyháznak az államtól való szétválasztását, a magánvasutak államosítását és egy új progresszív adórendszer behozatalát. A kabinetnek bizalmat szavaztak 299 szöbbséggel.

Parlamento ungarico.

Budapest, 6. Domani alle 10 la Camera dei Deputati terrà seduta. E' all'ordine la discussione del disegno di legge pel promovimento dell'industria nazionale.

Il disegno di legge sulla navigazione libera.

Budapest, 6. Questa sera il partito costituzionale terrà una seduta per discutere il contegno che il partito terrà alla discussione del disegno di legge concernente le sovvenzioni alla navigazione libera.

Questa notizia ci riesce molto gradita, perchè dimostra quanto a Budapest ci s'interessi di questa legge che ha tanta importanza per la nostra città. Esprimiamo appunto per ciò il nostro stupore che alla seduta suaccennata abbia a mancare proprio il deputato di Fiume, a cui questa faccenda dovrebbe stare molto a cuore. Eppure pareva che la questione egli la stimasse degna della sua opera semidivina. Avea durante l'inchiesta che prelude alla presentazione del disegno di legge chiacchierato parecchio; avea chiesto tempo a studiarla. Che cosa farà il partito che ha l'alto onore di avere il superuomo nel suo seno, senza i suoi lumi? Si troverà certo in una situazione disperata ed è probabile che differisca la seduta. Ma il grand'uomo ha altro a fare ora: deve dimostrare che i croati sono barbari; questo è un ideale degno di lui; questo è vero patriottismo, poichè egli sarà riuscito nel glorioso intento, l'avvenire di Fiume sarà assicurato!

Szerkesztői üzenetek.

Egy magyar utazó. Névtelen levelekben közölt panaszokat a *Fiumei Hirlap* figyelmen kívül hagy. Akinek baja van ezzel együtt igazsága is, ne féljen nevét panaszkodó sorai alá írni.

A „*Fiumei Hirlap*“-ot a következő üzletekben és dohánytözsdékben árusítják:

Globus, Via Vincenzo de Domini Sablich, Via Municipio 1.
Gregorich Via Fosso 3.
Capudi Via Duomo
Simom Via del Ponte
Barbis, Via Adamich.
Potosnjak, Via Molo. Casa Greca.
Wolf, Via Pile 2.

Reggelizés előtt fél pohár

SCHMIDTHAUER-féle

Igmándi

keserűviz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Hathatós óvszer a belső betegségek elterjedésének megállítására, ugyszintén kiváló gyógyhatású gyomor-, bél- és vérébajokban, továbbá elkövéredés, szívelhájásodás és azzal járó fulladásnál, sárgaság, máj- és lépdagány, cukorbetegség, aranyér csúz- és köszvény, vérbőség, és egyéb belső szervezeti bajokban. Főszéküldés a forrástulajdonos: Schmidthauer Lajos gyógyszerésznél Komáromban. Kapható minden jobb gyógyszerár és fűszerüzletben, kis üveg 30 f. nagy üveg 50 f. Össze nem tévesztendő másfajta keserűvizekkel. Kapható FIUMÉBAN horvát-dalmát és a tengerpartvidék részére HEIM F. nagybani elárúsító nagy ásványviz raktárában. Kicsinyben JECHEL FERENC drogeriájában Corso 10 sz. alatt.

SZOBALÉÁNY

kerestetik, ki lehetőleg németül beszél. Cim a kiadóhivatalban.

3 HERRN

finden vorzüglichin Mittagstisch bei distinguirter Familie. Anfragen bei der Adm. des Blattes.

HÁZASSÁG

Jó állású 30 éves jellemes ur ember, keresztény, házasságra lépne ugyanilyen vagyonos hölgygel. Ajánlatok „Tadellosser Charakter 30“ postrestant Fiume főposta.

Ruhatisztítás,

javítás és vasalás

A n. é. közönség b. tudomására hozom, hogy mindenféle férfi ruhát tisztításra javításra és kivasalásra legolcsóbban átveszek. A munkát **legpontosabban** elvégzem. A ruhát háznál is átveszem, ha címet és lakást egy levelező lapon megneveznek.

Pártfogást kér
mély tisztelettel

Deutsch M.
Corsia Deák 34.

Hófehérre

tisztítja a fehérneműt, inggalérokat és kézelőket klórmész nélkül az

Uj mosó- és vasaló-intézet.

Fiume, Via Belvedere superiore 7.

Levelezőlap értesítés esetén a háztól elszállítja. Az elkészült fehérneműt hazaszállítja.

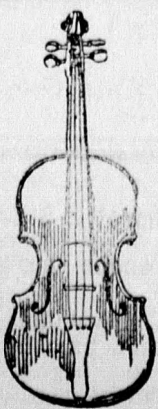
Isteni Lőrincz

Épület- és géplakatos

FIUME, via Risorta 10. sz. (BRAJDA).

Elvállal minden az épület- és géplakatoság szakmájába vágó munkákat, **takaréktűzhelyeket**, minden nagyságban éttermek részére is, **vasajtó felszereléseket**, **mérleg javításokat**, **vas- és rács-erkélyeket**, **üzleti görredőny és ernyő szerkezetet stb.**

A legfinomabb munkák is elvállaltatnak.

REMÉNYI MIHÁLY

műhegedű-készítő. A magyar kir. Zeneakadémia szállítója
Budapest, VI., Király-utca 58. szám.

Ajánlja dus raktárát valódi olasz, francia, angol, német és magyar mesterhegedűk, gordonkák és vonókban, legújabb hegedűlaku tokok szolid, finom kivitelben. Gyanták, álltartók, hangjegyvállványok a legcélszerűbb formában.

Quinttisztá és tartós hangversenyhurok,

melyeket a legnagyobb művészek, mint: Hubay, Burmester, Grünfeld, Arányi, Geyer Stefi, Vecsey, Földesy, Bürger tanár urak hangversenyeiken használnak előszeretettel.

Hogy hívják?

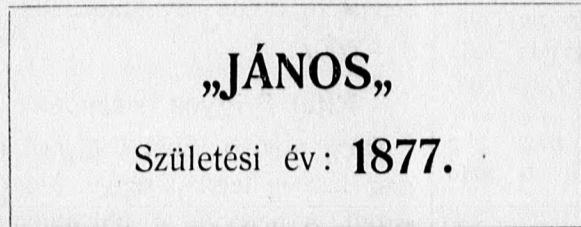
Mikor született?

Nincs többé csalódás!

Szerencsését lepecsételve őrzi a KISS bankház!

Mindenki megkapja a szerencse által neki szánt sorsjegyet!
Fortuna segélyével minden név és születési év részére egy szerencseszámot helyeztünk el
pecsét alatt, például:

a lepecsételt boríték előoldala:

A boríték hátsó oldala:

Használja ki az alkalmat.

Fogadja lepecsételve szerencsését tőlünk.

Írja meg nevét, születési évét és mi azonnal küldjük **pecsét alatt** az ön részére eltett szerencsesorsjegyet.

Sok ezer család, mely bizalmával benünket megtisztelt és a

KISS szerencsése NAGY

jelmondás hiveihez csatlakozott, nálunk lelte szerencsését; merítsen Ön is a Kiss bankház kiapadhatatlan szerencseforrásából, vegye át tőlünk

szerencsésének lepecsételt záloglevelét és gazdagság meg jólét közel lesz Önhöz.

XIX. sorsjáték I. osztályának huzása már folyó évi november hó 22. és 23-án lesz.

Az I-ső oszt. sorsjegyek árai:

Egy nyolczad K. 1.50. Egy negyed K. 3.—. Egy fél K. 6.—. Egy egész K.12.—.

KISS KÁROLY és TÁRSA

magy. kir. szab. osztálysorsjáték főelárusító helye

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 13.

fiókok: VI., Váci-körut 5. sz. — VII., Erzsébet-körut 22. sz.

Festartott hely a Fiumében levő

„ALLA SALUTE“

gyógyszertár

részére; Dr. MIZZAN A.,

az „ADRIA“ palotával szemközt. — Telefon 385.

A gyógyszertár ajánlja magát minden orvosi rendelést azonnal és exakt elkészíteni. Kapható minden gyógyszerzeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek, stb. stb.

Alessandro S. Szántó

Via Governo 14 - FIUME - (Corso) Telef. 46.

Higiéniai-, gummiáru-, orvosi és orthopediai műszer, kötszer, gummi-harisnya, toilette cikk és illatszer üzletét megnyitotta.

Orvosi és orthopediai műszerek gyorsan és mérsékelt árban javittatnak.

Ha aperto il suo negozio con grande assortimento

Articoli Igienici, di Gomma, Strumenti Chirurgici ed Ortopedici, Bendaggi, Calze elastiche, Articoli da Toilette, Profumerie, ecc.

Si assumono riparazioni di Strumenti Chirurgici ed Ortopedici.